

N a r o d o w e S i ł y Z b r o j n e

Jędrzej Giertych w 1972 roku w Londynie w przedmowie do książki Piłacińskiego p.t. " Narodowe Siły Zbrojne " napisał : " Potężna organizacja skupiająca około 100 tysięcy zdyscyplinowanych i ofiarnych członków, mająca swe składy broni, swe zakłady wydawnicze, swe szpitale, centra szkoleniowe i ośrodki polityczne, mająca odrębną koncepcję polityczną i wytrwale o jej urzeczywistnienie walcząca, mająca bogatą kartę czynów bohaterских i pełnych poświęcenia, zdolny wreszcie wywrzeć wpływ na dzieje, bo przecież przyczyniła się do utrwalenia w narodzie polskim idei granicy na Odrze i Nsiej, a więc zapewne i do urzeczywistnienia tej idei, nie znalazła dotychczas odpowiedniego miejsca w historii polskiej lat wojennych." . Giertych podaje że " Narodowa Organizacja Wojskowa " / NOW - prekursorka NSZ / liczyła w maju 1942 roku 150 tys. ludzi, a więc była organizacją potężną " .

Geneza powstania NSZ.

Po doświadczeniach okresu niepodległości jak i klęsce wrześniowej w 1939 r., zarówno zawodowi wojskowi, jak i powołani pod broń rezerwiści stronili od grup posądzanych o przynależność do sanacji, widząc w nich niedołęstwo, obarczając winą zaklęskę, szukano nowych haseł i nowych ludzi.

Bezpośrednio po zakończeniu działań wojennych w 1939 roku, zaczęły powstawać samorzutnie różne grupy konspiracyjne mające na celu dalsze kontynuowanie walki z okupantem. Również poszczególne partie polityczne czyniły wysiłki tworzenia organizacji typu wojskowego.

Już jesienią 1939 roku Stronnictwo Narodowe powołało do życia własną organizację o charakterze wojskowym pod nazwą Narodowa Organizacja Wojskowa / N O W / .

Na pierwszego Komendanta organizacji wojskowej - NOW, Stronnictwo Narodowe desygnowało generała dywizji w stanie spoczynku Mariana Januszajtisa a z racji jego nieobecności w Warszawie / przebywał wówczas na terenach zajętych przez wojska sowieckie /, obowiązki te zostały powierzone Aleksandrowi Demideckiemu. Pełnił je krótko, bo zagrożony aresztowaniem opuścił kraj. Wówczas funkcję tę przejął / luźno związany ze Str. Narodowym / ppor. rez. Bolesław Kozubowski ps. " Gruby " .

W maju 1941 roku NOW miała już jednolitą nazwę dla całego kraju, którego organem prasowym była " Walka " a jej komendantem głównym został oficer zawodowy ppłk. Józef Rokicki ps. " Michał, Karol ", a jego zastępcą płk. Ignacy Oziewicz ps. " Czesław " / we wrześniu 1939r do - wódca 29 grodzieńskiej dywizji piechoty / .

Narodowa Organizacja Wojskowa od jesieni 1941 r zaczęła budować Narodową Organizację Wojskową Kobiet / NOWK /. NOWK podlegała szefowi I oddziału Komendy Głównej NOW . Pierwszą komendantką była Wanda Swoboda ps. " Wanda ", następnie funkcje te objęła Halina Jabłońska - Terogonian ps. " Basia ".

W wyniku zmian organizacyjnych / połączenia Związku Jaszczurczego i NOW / we wrześniu 1942 roku powstały Narodowe Siły Zbrojne / NSZ /. Komendantem Głównym NSZ został płk. Ignacy Oziwicz ps. " Czesław ". Latem / czerwiec / 1943 r. płk. Oziwicz został aresztowany i osadzony w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu / obóz przeżył /. Po nim komendantem głównym NSZ / od lipca 1943 aż do śmierci t.j 22 kwietnia 1944 - zmarł na atak serca / był pułkownik dyplomowany Tadeusz Kurcysz ps. " Mors, Morski, Żegota ".

Po śmierci płk. Kurcysza " Żegoty ", komendantem głównym od maja do października / 18 / 1944 r był ppłk. Stanisław Nakoniecznikoff - Klukowski ps. " Gryf, Kmicie ". Od 20 października do sierpnia 1945 r komendantem głównym NSZ był płk. Zygmunt Broniewski ps. " Bogucki " a od sierpnia 1945 do lutego 1947 / t.j do chwili aresztowania / Stanisław Kasznica ps. " Wąsal, Wąsowski, Bolesławski " .

Należy w tym miejscu podkreślić, że NSZ nigdy się nie rozwiązywały a działalność tej organizacji została przerwana w wyniku tragicznych powojennych losów naszego kraju.

Stanowisko NSZ zostało sprecyzowane 6 października 1943 r w artykule p.t " Drogi rozwoju NSZ " / " Szaniec Nr. 13/104 z 6 X 1943 / w następujących celach :

1. Wolność Polski z pod obcej okupacji.
2. Przesunięcie granicy zachodniej na Odrę i Nysę Łużycką .
3. Obrona kresów wschodnich przed nawałą bolszewicką.
4. Pokrośnienie buntów ukraińskich i obrona ludności polskiej przed bestialstwem zdziczałych band hajdamackich.

NSZ od początku swojej działalności stało na gruncie podporządkowania się głównemu dowódcy AK przy zachowaniu odrębności organizacyjnej. Pod koniec 1943 roku konflikt istniejący między AK i NSZ osiągnął punkt szczytowy. Środowisko NSZ poszukując wyjścia z tego impasu postanowiło skontaktować się bezpośrednio z Londynem. W tym celu zostali wysłani na jesieni 1943 r do Wielkiej Brytanii - Tadeusz Solski / jako przedstawiciel polityczny / i Stanisław Zechowski / jako przedstawiciel wojskowy/. Mieli oni pełnomocnictwa i pisma od Komendanta Głównego NSZ płk. Kurcysza, do Szefa Sztabu Naczelnego Wodza WP - generała Kopańskiego w Anglii i do gen. Władysława Andersa.

Wg. niepełnych danych w opracowaniu książki Zbigniewa Siemaszki p.t " Narodowe Siły Zbrojne " / Londyn 1982 r / organizacja NSZ przedstawiała się następująco :

1. Komendant Główny .
2. Szef sztabu i z-ca komendanta głównego
 - a/ ppłk.dypl. Ludwik Michalski / do lata 1942 /
 - b/ mjr.dypl. Stanisław Zochowski / od lata 1942 do jesieni 1943 t.j do wyjazdu do Anglii /
 - c/ ppłk.dypl. Michał Białkowski / od jesieni 1943 do lata 1944 /
 - d/ płk. Piotr Abakanowicz / od października 1944 do końca 1945 t.j do chwili aresztowania /.
3. Szef Kwatery Głównej - mjr. Stefan Kozłowski / od lata 1942 do chwili aresztowania t.j luty 1943 /.
4. Oddział I - organizacyjny
 - a/ ppłk. Tadeusz Danielewicz / od lata 1942 do maja 1944 /
 - b/ inż. Stanisław Kasznica / od maja 1944 do sierpnia 1945 /.Oficerowie :
 - c/ mjr. Wiktor Rdziszewski / od lata 1942 do powstania warszawskiego/
 - d/ kpt. Stanisław Gruda / od lata 1942 do powstania warszawskiego /
 - e/ por. Adam Pacholczyk / od lata 1942 do maja 1944 /
5. Oddział II - wywiadowczy - obejmował wydziały :
I / wojskowy /, II / przemysłowy /, III / komunikacyjny /, IV A / ogólnopolityczny /, IVB / antyniemiecki /, IVC / antykomunistyczny / i V / kontwywiad /.
Szef : a/ ppłk.dypl. Wacław Berka / od lata do grudnia 1942 - aresztowany /
b/ mjr. Wiktor Gostomski / od grudnia 1942 do września 1944 - zamordowany /
c/ kpt. Otmar Wawrzukowicz / od września 1944 do stycznia 1945 - wycofał się na zachód /.
Z - ca szefa : a/ mjr. Wiktor Gostomski / od lata do grudnia 1942 /
b/ inż. Ludwik Karwacki / od grudnia 1942 do końca 1943 - aresztowany /.
Kierownik wydziału IVC - antykomunistycznego Antoni Szperlich / od lata 1942 do chwili aresztowania przez UB /.
6. Oddział III Organizacyjny - posiadał dwa wydziały : operacyjny i szkoleniowy. Podlegały mu również oddziały Akcji Specjalnej / AS / od lipca 1943 do grudnia 1943 .
Szef : ppłk. Tadeusz Boguszewski / od września 1942 do czerwca 1944 - podał się do dymisji /.
7. Oddział IV Kwatermistrzowski. Szef kpt.dypl. Jan Ostrowski / przez okres nieustalony /
8. Oddział V - łączność

9. Oddział VI - Oświata. Szef kpt. Julian Sądek / od lata 1942 do aresztowania przez UB/. Z-ca szefa : Witold Borowski / od lata 1942 do maja 1944 /.
10. Centralny Wydział Finansowy. Szef Jerzy Iłłakowicz / od lata 1942 do stycznia 1945 - wyjechał za granicę /.
11. Kapelan Główny - ks. dziekan " Jan " / od lata 1942 do 1945 /.
12. Wojskowa Służba Kobiet - Komendantka kpt. Reszke / od lata 1942 do końca powstania warszawskiego /.
13. Oddział Bojowy przy Komendzie Gł. NSZ . D-ca Tadeusz Mazur / od lata 1942 do powstania warszawskiego /.
14. Brygada dyspozycyjna Komendanta Głównego NSZ " Koło ". D-ca ppłk. Zygmunt Reliszko / od końca 1943 do końca powstania warsz./.
15. Batalion Ochrony Kwatery Głównej NSZ . D-ca kpt. Mieczysław Zapora / od stycznia 1944 do 21 lipca 1944 /.

Dowództwo Terenowe.

Inspektorat Ziemi Zachodnich.

- Okręg IA - Warszawa miasto
- " IB - Warszawa województwo
- " II - Mazowsze północne
- " III - Lublin
- " IV - Częstochowa
- " V - Kielce i Radom
- " VI - Kraków
- " VII - Poznań / wchodził do powstania warszawskiego w skład Inspektoratu Ziemi Zachodnich /.
- " VIII - Pomorze
- " IX - Śląsk / do powstania warszawskiego wchodził w skład Inspektoratu Ziemi Zachodnich /
- " X - Łódź / do powstania warszawskiego wchodził w skład Inspektoratu Ziemi Zachodnich /.
- " XI - Północ / zarezerwowany dla Wileńszczyzny i Nowogródzkiej /.
- " XII - Białystok
- " XIII - Wschód / zarezerwowany dla Polesia i Wołynia nie został zorganizowany /.
- " XIV - Południowo - Wschodni - Lwów, Tarnopol, Stanisławów / zorganizowany we Lwowie w drugiej połowie 1941 r i podporządkowany komendantowi AK. Komendant kpt. Smerczyński /.

Wg. Siemaszki na początku 1944 roku siły NSZ wynosiły 70 do 75 tysięcy ludzi / autor nie podaje na jakich materiałach opiera tę informację .

Zagadnienie dyskryminacji Żydów.

W czasie okupacji Stronnictwo Narodowe - Kierownictwo polityczne NSZ reprezentowało pogląd, że czym innym jest t.zw kwestia żydowska, a czym innym stosunek do ludzi szczutych i prześladowanych przez wspólnego wroga. W pierwszym wypadku zdaniem Str.Narod. nadal obowiązują dawne opracowane założenia programowe, z tym, że ich realizację należy odłożyć na okres powojenny, w drugim - powinnością każdego Polaka jest niesienie pomocy tym ludziom.

Działacze obozu narodowego zasadę tę realizowali w praktyce. Duże zasługi w akcji ratowania dzieci żydowskich położył Jan Dobraczyński / w okresie okupacji członek Centralnego Wydziału Propagandy Stronnictwa Narodowego / a jego kolega po piórze Jan Grabski / także blisko związany z ruchem narodowym / wraz z żoną, córką byłego Prezydenta RP Stanisława Wojciechowskiego, ukrywał w swym domu kilkoro Żydów.

Symbolem tej postawy był jeden z twórców ONR - Jan Mosdorf, który w Oświęcimiu, zanim został rozstrzelany przed murem bloku śmierci, ofiarnie opiekował się Żydami i dzielił z nimi wszystko co miał, a dzięki temu, że pracował w kancelarii ostrzegał ich przed niebezpieczeństwem, starał się dla nich o paczki, pomagał w skierowaniu do lepszej pracy. Pisarz żydowski Wolf Glucsmann tak o nim po wojnie napisze w prasie nowojorskiej: " Znana osobistość, przed wojną przywódca antysemitckiego ruchu młodzieżowego w Polsce, Jan Mosdorf, niejednokrotnie ryzykował życie, przynosząc moje listy do krewnej znajdującej się w obozie kobiecym " Birkenau ". Mosdorf pracował w " Birkenau " i często przynosił mi warzywa a czasem kromkę chleba lub coś z ubrania.

Pomocy dla getta warszawskiego udzielał ks.prałat Marceł Godlewski, przed wojną jeden z czołowych działaczy Str.Narodowego. Parafia Wszystkich Świętych / w Warszawie /, której ks. Godlewski był proboszcz - czem znadawała się początkowo na terenie getta, co ułatwiało ks. Godlewskiemu prowadzenie zakrojonej na dużą skalę akcji ratunkowo - charytatywnej. To tutaj na plebanii mieszkał prof. Ludwik Hirszfild wraz z rodziną.

Szkalowanie dobrego imienia NSZ .

W wyniku II wojny światowej i tajnych układów możliwych tego świata, Polska znalazła się na całe dziesięciolecia w niewoli. Setki tysięcy ludzi / Polaków / znalazły się na obczyźnie, bez możliwości powrotu do kraju. Naród nie miał możliwości zabierania głosu w sprawach które nas dotyczyły, które były fałszowane i przeinaczane. W samym zaś kraju propaganda komunistyczna z największą nienawiścią atakowała wszystkich którzy byli jej przeciwni. Na pierwszym miejscu postawiono Narodowe Siły Zbrojne i tak było do końca panowania komunizmu. Przypisywano tej

formacji co najgorsze, mimo iż NSZ były najbardziej antyniemiecką organizacją w polskim podziemiu niepodległościowym. Co gorsza oskarżano NSZ o kolaborację i związki z hitleryzmem. Mimo, iż NSZ głównie opierał się na masach chłopskich a wieś była naszym naturalnym zapleczem, oskarżano NSZ o "reakcyjność" i chęć budowania Polski arystokratycznej i "pańskiej".

NSZ była całkowicie organizacją niezależną od jakichkolwiek potęg, a cała działalność oparta była wyłącznie o własne siły Narodu a mimo to NSZ było oskarżane o "agenturalność zachodniego imperializmu". Dziś już nie musimy się tłumaczyć, bowiem historia przyznała nam rację, że nie mieliśmy przyjaciół i sojuszników.

Propaganda komunistyczna nie zawahała się nawet przed zarzutem kolaboracji z Gestapo i z Niemcami, zarówno AK jak i NSZ. Oskarżano również obie formacje o walki bratobójcze. Co gorsza jeszcze 20 IX 1987 w "Tygodniku Powszechnym" Jan Józef Szczepański posunął się do oskarżenia NSZ o zawodową kryminalistykę i bandytyzm.

Dziś mamy możliwość mówić o sobie sami i odpowiadać na kłamliwe zarzuty. Pozostaje jednak do wykonania ogromna praca wyjaśniania i podania prawdy o NSZ młodemu pokoleniu Polaków, które tej historii nie znajdują jeszcze w żadnym podręczniku.

Trzeba podkreślić, iż NSZ były całkowicie samodzielne. Politycznie nie podlegały bowiem żadnym zewnętrznym ośrodkom decyzyjnym. Materialnie nie były wspomagane i finansowane z zewnątrz przez żadną z walczących stron / nawet przez nasz Rząd w Londynie ! /.

Ideologicznie, były odporne na wszelkie ponadnarodowe prądy z zewnątrz. Mimo to potrafiły stworzyć w podziemiu potężną organizację wojskową. Godnym jest również podkreślenia mało znanego faktu istnienia w ramach tej organizacji rozległego aparatu cywilnego pod nazwą "Służba Cywilna Narodu". Organizacja ta przygotowywała kadry fachowców różnych dziedzin na okres powojenny a jej opracowania ustrojowe, prawne, administracyjne i gospodarcze powinny stać się przedmiotem studiów nie tylko historyków.

Obecnie NSZ powinna być przedmiotem opracowań historycznych monografi naukowych, które wzbogaciłyby wiedzę o wkładzie tych sił w walce o niepodległość i suwerenność Narodu Polskiego .

Związek Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych .

Związek Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych zrzesza na zasadach dobrowolności żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych i innych formacji wojskowych / narodowych /.

Żołnierze NSZ nie byli uznawani za kombatantów II wojny światowej nie tylko przez władze PRL, ale nawet przez niektóre środowiska AK.

Pierwszego stycznia 1988 roku ukazał się, dzięki staraniom emigracyjnych środowisk żołnierzy NSZ, dekret Prezydenta RP na Uchodź/twie, Kazimierza Sabbata, stwierdzający, że żołnierze Narodowych Sił Zbrojnych wypełnili dobrze swój obowiązek wobec Ojczyzny.

W 1989 roku w kraju uchylono zapis w ustawie o kombatantach /ZBOW i D/, wykluczający żołnierzy NSZ z rodziny kombatanckiej.

W wyniku dalszych zmian w Polsce po roku 1989, z inicjatywy grona żołnierzy NSZ w Lublinie powołano do życia Związek Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych, który został zarejestrowany przez Sąd Wojewódzki - Wydział Cywilny w Lublinie dnia 1 sierpnia 1990 roku / Sygn.akt.Ns Rej.St. 34/90 /. Związek Żołnierzy NSZ ma siedzibę w Lublinie, którego terenem działania jest obszar państwa Polskiego a cele i sposoby ich realizacji są określone w statucie.

Postanowienia ogólne Statutu związku określają / § 1.1 /, że Związek Żołnierzy NSZ jest społeczno - kulturalnym stowarzyszeniem zarejestrowanym o charakterze kombatanckim.

Celem Związku jest :

- 1/ przywrócenie godności dobrego imienia i pamięci NSZ i ich żołnierzy
- 2/ utrzymywanie więzów przyjaźni, koleżeńskiej pomocy i braterstwa broni NSZ
- 3/ badanie, utrwalanie i upowszechnianie historii, tradycji i dziedzictwa ideowego NSZ
- 4/ występowanie o nadanie uprawnień kombatanckich dla żołnierzy NSZ i ich rodzin.

Do osiągnięcia swoich celów / § 3 /, Związek dąży w szczególności przez :

- 1/ powołanie fundacji, archiwum i muzeum NSZ
- 2/ popieranie, inicjowanie, organizowanie różnych form działalności naukowej, publicystycznej, popularyzatorskiej w zakresie utrwalania i zabezpieczania dorobku historycznego i politycznego NSZ oraz martyrologii ich żołnierzy
- 3/ katalogowanie i zbieranie pamiątek historycznych materiałów archiwalnych dotyczących NSZ
- 4/ współdziałanie i współpraca z archiwami, muzeami i organizacjami kombatanckimi
- 5/ krzewienie wśród młodzieży wiedzy o NSZ

6/ upamiętnianie miejsc walki i męczeństwa żołnierzy NSZ

Członkami związku mogą być / § 5.1 /:

1. żołnierze NSZ / członkowie zwyczajni /
2. osoby fizyczne, które chcą być spadkobiercami tradycji i dziedzictwa ideowego NSZ i pragną współdziałać dla urzeczywistnienia celów Związku / członkowie współdziałający /
3. osoby fizyczne i prawne wspierające Związek finansowo / członkowie wspierający /
4. członkowie honorowi.

Nie mogą być członkami Związku osoby, które zniesławiały NSZ lub szkalowały, bądź prześladowały ich żołnierzy, a także osoby, które będąc żołnierzami NSZ postępowały w sposób nie liczący z godnością i honorem żołnierza NSZ .

